

SPIS TREŚCI

WSTĘP

Pisarz, dzieło, nowoczesność... Wokół głównych założeń 9

Jeszcze o nowoczesności...

ROZDZIAŁ I

Poznanie – etyczność – wartości (o trzech dyskursach historycznoliterackich nowoczesności) 21

 Dyskurs poznawczy 25

 Dyskurs etyczny 35

 Dyskurs aksjologiczny 44

 Dyskurs terminologiczny 50

ROZDZIAŁ II

„Literatura przeklęta” – a projekt nowoczesności
Czy kres zjawiska w obliczu „nowego”? 54

 W kierunku paradygmatu 54

 Miejsce w literaturze nowoczesnej 57

 „Literatura przeklęta” jako odpowiedź 58

 Wobec cezury 61

 „Literatura przeklęta” jako reprodukcja 63

 Rekapitulacja 65

Perspektywy i okolice cyklu lirycznego

ROZDZIAŁ I

„zachodzącej epoki kres okrutny”. O zapomnianym
cyklu lirycznym *Intermezzo* Mieczysława Jastruna 69

 Pomiędzy duchowością a „rzeczywistymi sprawami” 69

 W poszukiwaniu harmonii istnienia, czyli otwarcie cyklu
i jego część pierwsza 75

 Idealizm subiektywny, układ rozkwitania i końcowe
fragmenty części pierwszej 78

<i>Nad morzem, czyli przełamanie problematyki i kompozycji</i>	81
Część druga cyklu: ideowość i realizm?	83
Świat Breughla czy Breughel w świecie Jastruna? (o wierszu-syntezie)	88
<i>Intermezzo</i> : muzyka na usługach kompozycji cyklu	90
„Chociaż pisałem tylko, jak śnieg pisze” – sześć lat później...	93

ROZDZIAŁ II

„I wracam między dawno zapomnianych ludzi”. O konstrukcji cyklu <i>Dla Heraklita (1984-1985)</i> Czesława Miłosza	97
Ustalenia wstępne	97
Rzeczywistość trzecia	99
Role podmiotu	101
Poeta nowoczesny	108
Tendencje modulacyjne cyklu	110
Wykłady wierszem	113
Rekapitulacja uwag o wykładach	118
Konkluzja	119

ROZDZIAŁ III

Cykl <i>Egotyki</i> Leo Lipskiego – niedokończony dyskurs	120
Perspektywa wygnańca: wybrane konteksty	120
Pytanie o formułę cyklu: projekt konceptualizacji	125
Ukształtowanie kompozycyjne	127
Szyfr tekstualny	130
Wyznaczniki światobrazu	132
Alienacja, samotność	135
Egotyk: temat i gatunek	140
Zapowiedź: identyfikacja generacyjna	141

ROZDZIAŁ IV

Stanisław Czerniak pośród dyskursów literackich nowoczesności O cyklu <i>Egzystencja</i>	144
Dyskurs nieoczywistości	144
Gatunek	149
Wstyd jako doświadczenie progowe	150
Samowiedza jako synteza	151
Dyskurs jako rzeczywistość dzieła	151

Rzeczywistość podmiotowa a dyskurs nowoczesny	155
Obszary snu	156
„Ja” a rzeczywistość przed-literacka	158
Dyskurs krytyczny a mowa wiersza	159
Warianty intertekstualności	161
Dyskurs codzienności w rzeczywistości wiersza	162
Dyskurs metapoetycki	163

ROZDZIAŁ V

Od cielesności do duchowości i metafizyki. O projekcie <i>Thea</i> Bogdana Czaykowskiego	166
Thea, czyli źródło	169
Thea, czyli spotkanie z Innym i motyw orficki	172
Thea, czyli wizja miłości i kochanków	176
Thea, (czy)li projekt metafizyczny? Zamilknięcie Ghazala	181
Podsumowanie: Thea, Ghazal i Orfeusz	185

Między pisarzem i dziełem

ROZDZIAŁ I

Dzieło Kazimierza Świągockiego w świetle kategorii „osobowości twórczej” – na przykładzie poematu <i>Morze utracone</i>	189
„Osobowość twórcza”: ustalenia wstępne – w stronę nowoczesności literackiej	190
Podstawowe kierunki i wyznaczniki rozumiejącej lektury poematu.	192
Wobec kategorii „osobowości twórczej”	204
„Osobowość twórcza” Kazimierza Świągockiego: wobec wiecznych spraw sztuki	217

ROZDZIAŁ II

Poezje zebrane jako koncepcja interpretacyjna O sposobie prezentacji spuścizny lirycznej Krzysztofa Mętraka	219
Legenda, tradycja i pokolenie	219
Lata 60. – od formułizmu do refleksji kulturowej	223
Pomiędzy realizmem a lingwizmem: siódma dekada	228
Lata 80. i wiersze spoza ustalonej chronologii	231
Poezja kieszonkowa: poezje zebrane jako koncepcja interpretacyjna	236

ROZDZIAŁ III

Gry z polskim Faustem. O powieści *Doktor Twardowski*

Jerzego Broszkiewicza	239
Dyskurs autobiograficzny?	241
Wstępna wykładnia	243
Dialog z tradycją i współczesnością: Faust Broszkiewicza	245
Twardowski: „jarmarczne ubóstwo”, dar magiczny i „instynkt tragizmu”	247
Dyskurs obłądzenia i psychozy	248
Gra z metaforą: szaleństwo jako parabola	251
„Istność realna” i „byt aluzyjny”	252
Pytanie o istotę i źródła szaleństwa	253
Rzeczywistość szpitalna	254
Ból istnienia	255
Stereotyp kobiety	257
Dyskurs światopoglądowy: Mefisto-egzystencjalista	257
Świat jako gra	260
Gra z formą: w kierunku muzyki i muzyczności	260
Dyskurs historii	262
W stronę odniesień filozoficznych i podstawowych kategorii poznawczych	264
„Etyczna giętkość” i „techniki wariacyjne”	267
Gra z koncepcją dzieła powieściowego	268
„Zmiana jakościowa”	275
Psychomachia	276
Dyskurs biograficzny: konteksty	277
Podsumowanie	287
ZAMIAST ZAKOŃCZENIA	289
Bibliografia	295
Nota bibliograficzna	305
Summary	307
Indeks nazwisk i postaci	309